

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 28. junija 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 72.

Otvoritev deviznega in valutnega prometa na Ljubljanski borzi.

V soboto, dne 25. junija t. l. se je v prostorih Ljubljanske borze za blago in vrednote oficijelno otvoril devizni in valutni promet.

S tem je Slovenija dobila svojo popolno borzo. Gospodarski krogi v Sloveniji so se dolgo vrsto let v strnjenih vrstah borili za to gospodarsko institucijo in vedno s potrebnim poudarkom naglašali nujno potrebo, da dobi tudi Ljubljana kot slovensko kulturno, gospodarsko in prometno središče svojo popolno borzo. Naši gospodarski krogi so bili prepričani, da dobi naša sistematično razvita in solidno fundirana gospodarska organizacija šele z ustanovitvijo popolne borze svoj pravilni zaključek. Z vztrajnostjo, s prav slovensko žilavostjo so gospodarski vodniki, njim na čelu borzni predsednik g. Ivan Jelačin ml., zasledovali ta cilj. Njihova vstrajna prizadevanja so imela uspeh in z današnjim dnevom smo napravili tudi Slovenci odločen korak naprej v razvoju našega gospodarstva. Tekom slavnostne otvoritve so bile izrečene borzni upravi mnogobrojne čestitke. Med njimi je bila posebno izrazita in tehtovita častitka zastopnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, šefa zborničnih uradov gosp. dr. Windischerja, ki je v prekrasnih besedah očrtal gospodarski pomen zgodovinskega mejnika, ko se odvarja popolna borza v Ljubljani. Govor, katerega pozneje dobesedno objavljamo, v tako dovršeni obliki predločuje pomen popolne borze, da bi bilo odveč o tem pomenu spričo tega govora še nadalje izgubljati besede.

Slavnostnega zborovanja so se udeležili najodličnejši zastopniki naših oblastev, gospodarskih korporacij in organizacij. Izmed zastopnikov oblastev omenjamo zastopnika ministra financ inspektorja g. Arandjelovića, velikega župana g. dr. Vodopivca, načelnika g. dr. Marana, delegata ministra financ g. dr. Rupnika, dvornega svetnika g. Bonača, vladnega komisarja g. dr. Mencingerja. Trgovsko šolstvo sta zastopala ravnatelj gosp. dr. Böhm in g. Gogala, gospodarske korporacije in sicer Zbornico za trgovino, obrt in industrijo šef zborničnih uradov g. dr. Windischer, društvo denarnih zavodov predsednik g. A. Tykač s tajnikom g. dr. Rantom, zvezo trgovskih gremijev in zadrug gosp. Kostevca in g. Mohorič, zvezo industrijev tajnik g. ing. Šuklje, gremij trgovcev načelnik g. Gregorčič, denarne zavode predsednik Kreditnega zavoda g. A. Šarabon s številnimi ravnatelji denarnih zavodov. Slavnostne otvoritve so se poleg teh udeležili tudi številni odlični trgovci in industrijci in člani borze.

Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik ljubljanske borze g. I. Jelačin ml., ki je uvodoma pozdravil vse odlične zastopnike, ki so došli k slavnostni otvoritvi deviznega in valutnega prometa, predvsem zastopnika ministra financ inspektorja g. Arandjelovića in predlagal, da se kabinetu Nj. Vel. kralja odpošlje sledeča udanostna brzojavka:

»Uprava Ljubljanske borze za blago in vrednote si povodom svečane otvoritve devizne in valutne borze usoja

izraziti zagotovila najiskrenejših zvestobe in udanosti Njegovemu Veličanstvu in presvetlemu kraljevemu domu.«

Vsi navzoči so stoji s trikratnim »Živijo« Nj. Vel. kralju sprejeli besedilo udanostnega brzojava.

Govor borznega predsednika g. Jelačina.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je g. predsednik naglašal, da je že pred kratkim ob slavnostni otvoritvi novega posloja zagrebške borze poudarjal, da želi ljubljanska borza gojiti še nadalje svoje prijateljske odnose z beograjsko in zagrebško borzo in v ozkih stikih z njimi sodelovati za dobrobit našega narodnega gospodarstva. Borba za popolno borzo v Ljubljani je bila dolgotrajna in težavna. Proti njej so se pojavljali razni pomisleki in skeptično je marsikdo le od daleč motril naše prizadevanje. G. predsednik je že na borznem običnem zboru podal historijat te borbe in ga noče ponavljati. Naglašal je, da je neomajno prepričanje o nujni potrebi popolne borze dalo njemu in vsem, ki so mu stali v tej borbi ob strani, pogum, da so vztrajali do konca, dokler niso dosegli svojega cilja. Borza brez deviznega in valutnega prometa bi ne imela potrebnih predpogojev za razvoj. Vendar je pa že v dosedanjih obliki lepo izpolnjevala svojo nalogo. Borzno razsodišče, ki vzgledno vrši svojo nalogo, se prav lepo razvija. Živahno posluževanje borznega razsodišča dokazuje, da pridobiva borzno razsodišče in po njem tudi borza na prijateljih in da gospodarski krogi vedno bolj uvidevajo koristi, koje jim nudi. Borza pa je poleg razsodišča posvečala pozornost tudi ostalim panogam svojega poslovanja. Pospeševala je blagovne kupčije in se trudila, da povzdigne našo lesno kupčijo, saj je les naše največje bogastvo. Glede žitnih kupčij so bili zainteresirani sprva bolj skeptični, a tudi ti prihajajo vedno bolj do prepričanja, da jim more borza le koristiti, ne pa škodovati. — Eden glavnih pomislekov proti ljubljanski borzi je bila periferna lega Ljubljane, češ da bi bili izpostavljeni preveč zunanjim vplivom. Posrečilo se nam je ovreči tudi ta pomislek. Ljubljana in ljubljanska borza sta sicer res tik ob meji, a to nam ne more škoditi, ker bo ravno ta okolnost pripomogla, da dobimo tako potrebno tesnejšo zvezo z zapadom, da zlomimo obstoječo odvisnost od Dunaja in Pešte in si zagotovimo živahne trajne stike z zapadom. — Uverjen je, da bo nova borza utrdila narodno gospodarsko zavest in okrepila naše gospodarstvo. Delo v javnosti je težko, je trpko, a uspeh, ki ga praznujemo danes vsi, ki nismo klonili duhom, nam je zadoščenje, nam je plačilo za ves trud, za vse delo. Napačna je domneva, da so borze privatna pridobitna podjetja. Borza je skupna last vsega gospodarstva z edinim namenom, da služi vsem in koristi splošnosti. Do sedaj smo bili glede deviz in valut odvisni od Zagreba. Pripomogli smo s tem k razvoju zagrebške borze in nihče nam ne more zameriti, da pod geslom enakopravnosti zahtevamo tudi za se to,

kar že drugi imajo. V tesnem sodelovanju s posestrimami v Zagrebu in Beogradu bomo izpolnjevali vestno svojo nalogo v trdni zavesti, da tudi paralelno delo pospešuje skupnost. Izgledi ljubljanske borze so jako ugodni in povoljni. Imamo veliko dobro fundiranih podjetij. Sicer se pojavljajo tudi pri nas perturbacije, nič več in nič manj nego drugod, ker pri konsolidaciji in normalizaciji gospodarskih prilik so izgube naravne in tudi neizogibne. Borza bo kazala sliko položaja našega gospodarstva v Sloveniji. G. Predsednik se na to zahvali denarnim zavodom in Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, ki so ljubljanski borzi v njenem prehodu stali tudi z gmotnimi žrtvami na strani. Zahvaljuje se poslancem in ministrom, ki so ga v prizadevanju, da dobi ljubljanska borza popolno koncesijo, vedno radevolje podpirali. Posebno zahvalo pa je dolžna borza min. n. r. gosp. dr. Kulovcu, ki se je osebno trudil, da smo dosegli svoj cilj. Končno je naslovil g. predsednik apel na denarne zavode, da podpirajo borzo, na nove senzale pa, da s korektnim in solidnim poslovanjem utrdijo pozicijo borze in ji pripomorejo do veljave in ugleda, ki je po vsej pravici gre. Slednjič se je obrnil g. predsednik na zastopnika ministra financ g. Arandjelovića in ga prosil, da podpira borzo v njenem poslovanju, uprava bo vedno izpolnjevala svoje dolžnosti in se zavedala odgovornosti, katero nosi.

Govoru g. predsednika je ob splošnem dojmu, da je pretežno njegova osebna zasluga, da imamo danes v Ljubljani popolno borzo, sledilo burno odobravanje.

Pozdrav zastopnika ministra financ.

Prvi za g. predsednikom je govoril zastopnik ministra financ inspektor g. Arandjelović, ki je uvodoma omenjal težak gospodarski položaj v povojni dobi in križevu pot, ki jo je hodil naš dinar dotlej, da si je priboril in okrepil sedanjo pozicijo na mednarodnem trgu, kjer sedaj notira kot ena najsolidnejših valut. Ob teh časih je bila potrebna koncentracija naših sil v borbi za dinar. Ko je odpadla sprčo posrečenega stabiliziranja dinarja potreba koncentracije, je nastopil tudi trenutek, ko so bili dani predpogoji za otvoritev popolne borze v Ljubljani. Slovenija po svoji gospodarski moči daje vse garancije za uspešen razvoj borze. Želi borzi najlepših uspehov, ker ti ne bodo samo uspehi Slovenije, ampak naše celokupne domovine. Kot bodoči komisar borze bo vedno in povsod pospeševal njene interese.

Pozdrav velikega župana ljubljanske oblasti.

Nato je veliki župan g. dr. Vodopivec častital upravo borze na lepem uspehu, katerega slavi ob otvoritvi deviznega in valutnega prometa. Ta uspeh je uspeh vse Slovenije, ki je napravila z današnjim dnevom v gospodarskem oziru velik korak naprej. Zato gre gospodom, ki so se trudili za ta uspeh, onim, ki so od prvih

početkov posvetili vse svoje moči dosegi tega cilja, največja zahvala, ker so žrtvovali mnogo truda in časa in se niso ustrašili tudi denarnih žrtev. Borze so srce v človeškem telesu. Kakor utrip srca regulira obtok krvi, tako regulira vsaka borza neobhodno potreben obtok gospodarskih dobrin. V interesu slovenskega gospodarstva želi borzi najlepših uspehov. Prepričan je, da bodo gospodje v upravi, ki so si stekli tako velikih zaslug za ljubljansko borzo in ji izposlovali popolno koncesijo, tudi v bodoče skrbeli, da bo borza uspešno vršila svojo nalogo v prosoh naše ožje in širše domovine.

Pozdrav mestne občine ljubljanske.

Vladni komisar g. Mencinger je čestital v imenu mestne občine ljubljanske, ki je s popolno borzo pridobila institucijo, na katero je Ljubljana ponosna. V imenu mesta želi tej instituciji najlepših uspehov.

Pozdrav Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Nato je sledil govor zastopnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, šefa zborničnih uradov g. dr. Windischerja, ki se je glasil sledeče:

»H koncu se nagiba tretje leto, kar je začela v teh prostorih ponižno poslovati Ljubljanska borza za blago in vrednote. Na dan po Velikem Šmarnu smo leta 1924 odvarjali Ljubljansko borzo. Kakor je bil to znamenit mejnik za celokupno naše gospodarstvo v Sloveniji, so vendar vsi gospodarski krogi naši bili složni v tem, da je borza v taki obliki in takega obsega nepopolna zgradba, nedovršen torzo in da torej treba napeti vse sile složno in združno, da dosežemo izpopolnitev naše Ljubljanske borze z uvedbo deviznega in valutnega prometa. Mi, ki stojimo sredi kupčijskega življenja, in vemo, kako težko borbo je treba vojevati v svetu, kjer se trdo tarejo koristi, kadar gre za pridobitev gospodarske naprave dalekosežnega pomena, smo se dobro zavedali težav in ovir, katere bo premagati, dokler ne pridemo do pravega cilja. Bili pa smo tudi trdno odločeni, da z žilavo neodlenljivostjo ne popustimo od svoje pravične zahteve vse dotlej, da dosežemo svoj gospodarski smoter. Im smo šli v boj za ta svoj cilj in smoter, na čelu vsem kot vodnik sedanji predsednik borze gospod Ivan Jelačin, in smo po dolgem naporu končno dobili ob čvrsti podpori slovenskih poslancev in tedanjih ministrov ljubljanski naši borzi dovoljenje za devizni in valutni posel. Ljubljanska borza je sedaj popolna. Naša gospodarska stavba v Sloveniji je dobila s tem svojo krono. Naša sistematično razvita gospodarska organizacija je zadobila z oživetvorenjem popolne Ljubljanske borze za blago in vrednote svoj pravični zaključek. Ob tem markantnem dnevu v zgodovini našega gospodarstva je pravilno, da nas je gospod borzni predsednik povabil na današnjo slovesnost, skromno sicer in ponižno, ali zato pristržno in prožeto z

duhom in s trdno voljo, da je pričetek poslovanja naše ljubljanske borze v polnem obsegu višje postavljeno izhodišče za nadaljno preudarno in premišljeno delo v povzdigo gospodarske blaginje naše ožje in širše domovine. Ako je zaokroženo naše gospodarstvo s svojim umnim kmetijstvom, z lepo industrijo, živahno trgovino, marljivo obrtjo, razvitim denarstvom in razpletenim združništvom v svoji kupčijski organizaciji dobilo v popolni naši borzi svojo krono, potem ne pozabimo ob tej slovesni priliki, da smo mi v Sloveniji v gospodarskem razvoju šli trnjevo in hrapavo pot od starega pluga do te krone in da more naše gospodarsko prizadevanje donosati plodonosnih sadov samo ob pridnem vsakdanjem delu, ob varčnosti po vzgledu naših najboljših starih slovenskih gospodarjev in ob dobro zamišljenem solidarizmu naših gospodarskih interesov vseh panog.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je od početka z budno pozornostjo in skreno ljubeznijo podpirala moralno in gmotno hvalevredno prizadevanje slovenskih gospodarskih vodnikov za ustanovitev popolne borze v Ljubljani. Ko smo sedaj o Vidovih zarjah prišli vrh klanca in dosegli cilj te svoje organizatorne prizadevnosti, mi je v resnici živa srčna potreba izrekat najlepše in najiskrenejše čestitke Ljubljanski borzi za blago in vrednote v njeni sedanji dovršeni formi in dati duška iskreni želji, da bi ta nova popolna forma zadobila v najkrajšem času tudi tisto svojo stvarno vsebino, katero smo si ob rojstvu naše borzne naprave vsi tisti želeli, ki nam je naložena skrb za vodstvo in čuvanje gospodarskih interesov. Naša borza je bila dolga leta dete neboljeno, dete skrbi, pa tudi dete ljubezni. Sedaj, ko je skrb za nami, ji ohranimo svojo zvesto ljubezen in svojo trajno skrbnost, pa jo obdajmo tudi s svojim upravičenim upanjem, da se bo izkazala in obnesla v živem življenju. Dovolite, spoštovani gospod borzni predsednik, da Vam, ki ste po tem, ko ste za ustanovnim predsednikom Ljubljanske borze gospodom Dragotinom Hribarjem prevzeli vodstvo uprave borznih poslov, s hvalevredno energijo in nepopustljivo žilavostjo zasledovali naš skupni cilj, sežem v roko in Vam kot hišnemu gospodarju rečem ob tem slovesnem trenutku v imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki je središče naše gospodarske stanovske organizacije: »Sprejmite najboljše čestitke in iskrene želje za čvrst in krepak razvoj naše borze v bodočnosti. Naj spremlja blagoslov in zvesta sreča delo in kupčijo na Ljubljanski borzi za blago in vrednote.«

Govor, ki po svoji programatičnosti in tehtovitosti zasluži, da si ga borzna uprava ukleše v kamen v večni spomin, je napravil na vse navzoče mogočen vtis, ki je prihajal do izraza v dolgotrajnem, živahnem odobravanju.

Pozdrav Zveze industrijev.

Nadalje je govoril g. ing. Milan Šuklje kot zastopnik slovenske industrije sledeče:

»Kot zastopnik industrije v Sloveniji naj izrečem tudi naše iskrene čestitke onim gospodom, ki so z neutrudno vztrajnostjo in z lepim pogumom priporočili popolno borzo v Ljubljani. Njim gre naše udano priznanje na tako lepem delu in naša topla zahvala. V prvi vrsti se zahvaljujemo predsedniku borze g. Ivanu Jelačinu. Nadejamo se, da bomo v kasnejših časih beležili današnji datum kot praznik produktivnega dela. Slovenska industrija je važen faktor v našem gospodarstvu, tem važnejši, ker moramo s pridnostjo in inicijativnim tehničkim delom pomagati deželi in narodu do zaslužkov, ki naj zajamčijo ne le vsakdanji kruh, marveč tudi ono blagostanje, ki je podlaga za gospodarski in moralni napredek ljudstva. Uverjeni smo, da bo poslovanje ljubljanske borze v veliki meri doprineslo vidne in trajne koristi nam vsem, zlasti pa slovenski industriji, da nam bo pomagalo v stremljenju za gospodarsko povzdigo

naših lepih pokrajin. Če se je danes povdarjalo, da je ustanovitev borze uspeh Slovenije, ki bo v korist celotne kraljevine, potem naj tudi jaz povem tako: Mi se veselimo tega uspeha Slovenije, s posebnim ponosom nas pa navdaja zavest, da bo ljubljanska borza prinesla znatne koristi razvoju in napredku vse naše velike domovine.«

Tudi ta govor je izzval živahno prirejanje.

Pozdrav Društva denarnih zavodov.

V imenu Društva denarnih zavodov je govoril društveni predsednik generalni direktor g. A. Tykač, ki je izvajal svoj govor sledeče:

»Kot zastopnik Zveze bančnih zavodov v Sloveniji mi bodi dovoljeno, da čestitam tudi jaz borzni upravi in njenemu predsedniku še posebej k današnjem uspehu!

Ravno mi, bančni zavodi, znamo proceniti koristi pridobljenega deviznega poslovanja, ker smo na našem lastnem telesu čutili ono težko breme stroškov telefona, telegrafa, pošte, zamude časa in drugih težav, povzročanih s tem, da smo morali nositi vse naše devizne posle v Zagreb in Beograd; toda glavno breme je morala nositi naša celokupna trgovina, ki ima v nas le posredovalce — da celo naše gospodarstvo je bilo težko obremenjeno v svoji konkurenčni zmožnosti v korist sosednjih pokrajin.

Res je, da je današnja pridobitev deviznega poslovanja le delni uspeh našega stremljenja za osvoboditvijo našega gospodarstva ter da bi bil čas, da postane tudi devizno in valutno poslovanje prosto vseh današnjih verig kot je to v sosednjih državah.

V zadnjih letih je postala naša valuta stabilna, nevarnosti ni več in zato naj padejo tudi ti zadnji ostanki vojnega časa, oni neštevilni formularji, izkazi, uverjenja, davčna potrdila, ki danes še vladajo, povzročajoč dnevno neljube zamude in neprijetnosti. Trgovina bodi svobodna!

Pred tremi leti, baš na tem mestu, čestitajoč k otvoritvi ljubljanske borze, sem izrazil željo, da se naj kmalu zablešči po svetlu, potom časopisja in drugih sredstev dokumentna notica Ljubljana!

Dolgo je trajalo, predno se je to uresničilo, toda danes jo imamo, in jaz želim, naj bo ta najnovejša notica vedno v čast in korist ne le državi, Sloveniji, temveč predvsem naši beli Ljubljani.

Ta lep govor g. generalnega direktorja je vzbudil vso pozornost navzočih, ki so se mu zanj zahvalili z živahnim ploskanjem.

Pozdrav Zveze trgovskih gremijev in zadrug.

Za Zvezo trgovskih gremijev in zadrug v Ljubljani je pozdravil zborovanje g. I. Kostevc s sledečimi besedami:

»Slovensko trgovstvo praznuje danes velik in pomemben praznik. Otvoritev poslovanja valutne in devizne borze za Slovenijo v Ljubljani je velik dogodek za celokupno naše go-

spodartsvo — je važen mejnik v razvoju slovenske veletrgovine in našega denarstva in — pomenja velik korak napredka v naših prizadevanjih za osamosvojitve našega gospodarstva in organizacije naše veletrgovine. Organizacije trgovstva v Sloveniji so globoko uverjene, da bo delovanje ljubljanske valutne in devizne borze prineslo novega poleta in inicijative v naše gospodarsko življenje, ki je prestalo v zadnjih dveh letih težko dobo depresije, — da bo ona postala središče naših gospodarskih stremljenj in dela v dobrobit celokupne naše države in naroda, — in v to ime želi Zveza trgovskih gremijev novi borzi najboljšega uspeha.«

Pozdrav Gremija trgovcev v Ljubljani.

Nato je govoril v imenu Gremija trgovcev v Ljubljani načelnik g. I. Gregorc sledeče:

»Kot zastopnik stanovske korporacije Gremija trgovcev v Ljubljani čast mi je najtopleje pozdraviti današnji zgodovinski dan slavnostne otvoritve Ljubljanske borze za valuto in devize. Ljubljansko trgovstvo v svesti si eminentne važnosti te otvoritve pričakuje, da se bo bodoče delovanje borze razvijalo v pravcu napredka in nepristranosti v dobrobit in procvit slovenskega gospodarstva. Ljubljansko trgovstvo se današnje otvoritve raduje in zagotavlja, da bo z vsemi svojimi razpoložljivimi sredstvi in močmi podpiralo nadaljno delovanje borze, ki naj s svojim smotrenim delovanjem pokaže, da je zmožna premostiti vse ovire v dobrobit našega trgovstva.«

Pozdrav Državne trgovske akademije.

Končno je govoril v imenu trgovskega šolstva ravnatelj državne trgovske akademije g. dr. L. Böhm, ki je v imenu akademije čestital predsedstvu borze na lepem uspehu ter prosil, da bi predsedstvo borze nudilo trgovskemu naraščanju na akademiji, da bi od slučaja do slučaja s posetom borze mogel praktično seznaniti se z borznim poslovanjem.

Po tem govoru je predsednik gosp. Jelačin zaključil lepo uspelo slavlje in se zahvalil vsem navzočim za udeležbo.

Zvečer je povabila borzna uprava udeležnike otvoritve v Ljubljanski klub na večerjo. Vabilu so se odzvali udeležniki skoraj polnoštevilno. Tekom večerje so se vrstili pomembni govori, izmed katerih sta bila posebno tehtna govora borznega predsednika g. Jelačina in šefa zborničnih uradov g. dr. Windischerja. G. Jelačin je pozival slovenske gospodarje k aktivnemu delu za interese slovenske trgovine, obrti in industrije. G. dr. Windischer pa je naglašal potrebo slovenskega solidarizma, ki kaže svoje vidne uspehe ravno danes ob otvoritvi popolne borze, za katero se je vse gospodarstvo složno borilo, dokler ni doseglo svojega cilja.

mogoče dobiti denarja, posebno nadrobni odjemalci so pri trgovcih hudo zadolženi in bo iz njih težko izterjati te vsote. Posledica tega je, da tudi trgovci na drobno ne more redno plačevati svojemu grosistu in tovarni, ta zopet ne moreta redno poslovati ali pa se morata posluževati neprimerno dragega kredita pri bankah itd. To škoduje posebno naši narodni trgovini, ki se je po prevratu naselila v obmejnih krajih, kjer se prej radi neugodnih narodnostnih razmer sploh ni mogla naseliti. Trgovina hira in propada radi velikih terjatev pri svojih odjemalcih. Saldakonti ali knjiga upnikov in dolžnikov postaja dan za dnevom težja in takojšnji plačniki so postali skoraj bele vrane.

Včasih se sliši mnenje, da s prodajanjem proti takojšnjemu plačilu se malo zasluži. Tako mnenje je popolnoma nepravilno, ker večji dobiček je le navidezen. Nič ni bolj neumest-

nega kakor je zabijanje glavnice ali premoženja z navidezno večjim dobičkom v terjatve, od katerih marsikatero pozneje ni mogoče izterjati. Ako odračunamo izgube na kreditiranih terjativah od dobička na papirju, vidimo, da večjega dobička ni. Boljše je in bolj pametno, da se prodaja z nekoliko manjšim dobičkom za gotov denar, pa je trgovec sam gospodar svojega premoženja. Če daje na upanje, ni več on gospodar svojega premoženja, ampak drugi gospodarijo s tem premoženjem. Kdor prodaja le proti gotovini, lahko prodaja dokaj cenejše, preobrača hitreje svojo zalogo, je ta svežejša in novejša in radi tega tudi več vredna.

Razpaslo razupavanje je povzročilo večjo potrebo tujega denarja. Kdor je navezan na kredit, ve, kako drag je izposojen denar. Zahtevali so obrestno mero, o kakršni se nam preje ni niti sanjalo. Še danes se plačuje za izposojen denar previsoke obresti v obče ne samo z ozirom na obresti, ki jih dajejo denarni zavodi za vložen denar. Trgovina in industrija pri zelo padli potrošnji in splošnem zastoju trgovskega prometa večkrat niti za obresti ne zasluži. Povrh tega pa še zabija svoj za drage obresti izposojen denar v terjatve pri odjemalcih, od katerih ni zlepa dobiti denarja, še manj pa obresti.

Z razupavanjem se pa škoduje tudi odjemalcem samim. Lahko dobljen kredit zapelje trgovca na drobno, da lažje daje na upanje svojim nadrobim odjemalcem. Ti se zadolžujejo pri svojem trgovcu, žive preko svojih razmer, lahkomišelnije porabljajo svoje večkrat težko zaslužene in vedno zelo skromne prejemke in živijo v resnici na troške trgovca. Trgovina izgublja velike vsote ter poskuša kriti te izgube naravno z višjimi cenami. Dobri in pošteni odjemalci morajo plačevati za slabe in nepoštene.

Potreba zahteva, da se vpelje red. Razupavanje se mora uvesti v pametne in pravilne meje, omejiti se mora dajanje na upanje posebno nadrobim odjemalcem, da se bo zmanjšala potreba predragega kredita naše trgovine in industrije. S prodajanjem za gotov novec se bodo zmanjšale izgube, znižala se bode cena blagu in denarju. Seveda bo taka omejitev kredita izločila manjše ali večje število trgovin, katerih je itak preveč in zmanjšati se bo moralo tudi število bank, katerih je istotako preveč na škodo vsega našega narodnega gospodarstva.

Posameznik ne more ničesar ukreniti, sodelovati mora celota. Naloga stanovskih organizacij je, da posežejo vmes in spravijo kreditiranje v pravilne meje.

VII. Ljubljanski velesejem.

VII. mednarodni Ljubljanski vzorčni velesejem, ki se vrši od 2. do 11. julija 1927 v Ljubljani, je najstarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava v naši državi. Obiskovalci imajo tukaj največjo izbiro vsakovrstnih industrijskih in obrtnih izdelkov ter najboljši pregled za nakup od prvovrstnih in solidnih tvrdk. V sled velike konkurence so cene zelo umerjene. Na podlagi sejske legitimacije, ki se prodaja po vseh denarnih zavodih po Din 30.—, se ima pravico do polovične voznine po železnici in parobrodih. V zvezi z obiskom velesejma si oglejte prirodne krasote divne Slovenije.

Trgovcem in trgovskim pripadnikom v Ljubljani in v ljubljanski oblasti.

Kakor smo že v številki 67. »Trgovskega lista« objavili, se je v okvirju Gremija trgovcev v Ljubljani ustanovilo Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč« za ljubljansko oblast. Namen društva je, da nudi svojem trgovcem ob njihovi smrti podporo in sicer tolikokrat po 10 Din, kolikor šteje društvo članov. Da se doseže čim večje število članov, se je to človekoljubno akcijo raztegnilo na celo ljubljansko oblast. Pravila so slična vsem drugim takim ustanovam. Začasni odbor, ki ga tvorijo člani načelstva ljubljanskega gremija, je na zadnji

ziti svoje sožalje glede težkega položaja, v katerega je podjetje zašlo. Inozemske tvrdke (angleške) so poverile svoje zastopstvo dunajski tvrdki Rothschild. Pasiva, ki jih je treba urediti, cenijo na 29 mil. šilingov, na katerih so inozemske tvrdke udeležene s ca 400.000 funtov; ostali znesek pride na dunajske banke in bankirje. Od inozemskih tvrdk beremo imena Lazard, Frères, Seeligmann, Brothers, Samuel, Japhel, Schroeder.

Drobne vesti. Ogrsko poljedelsko ministrstvo je započelo akcijo za ustanavljanje traktorskih zadrug in bo dalo v ta namen 1 milijon zlatih kron. — Avstrijski kreditni zavod za javna podjetja in dela je imel lani 644.000 šilingov čistega dobička proti 172.000 šilingov v l. 1925. — Ceno petroleja in bencina so dvignili v U. S. A. za pol centa. V Evropi se bo poznal ta dvig šele po dospelosti dražje ga blaga. — Na Češkem so izdelali nov načrt o poravnalnem postopanju in so ga razposlali vsem interesnim korporacijam v izjavo. Do 15. julija morajo biti odgovori v justičnem ministrstvu, nakar bodo načrt končno veljavno izdelali. — Število uradno registriranih brezposelnih v Rusiji je znašalo 1. maja 1.428.268; med njimi je bilo 921.238 poklicnih industrijskih delavcev. — Rumuni so izvozno carino za petrolej in stranske produkte zelo znižali, na 300 do 500 lejv za vagon, proti dosedanjim 1000 lejv. Finančni minister je odredil splošno revizijo nove carinske tarife. Vlada Averescu je padla ravno zaradi previsoke izvozne carine na mineralno olje. — Spricho sedanjih trgovskih pogajanj z Nemčijo so se obrnili jugoslovanski živinorejski krogi na merodajna mesta, naj se olajša izvoz živine v Nemčijo, oziroma, naj bo popolnoma prost. — V Beogradu so ustanovili novo delniško družbo »Mednarodna trgovska družba«; osnovna glavica znaša dva milijona dinarjev. Družba ima zvezo z angleškimi

trgovskimi tvrdkami. — V našem prometnem ministrstvu bodo osnovali prometnogospodarski odbor, ki bo imel nalogo, da izdela načrt odredbe o reorganizaciji prometnega ministrstva. — Portugalska armada bo nakupila v naši državi za svojo armado ca 2000 jahalnih in tovornih konj. — Zvišanje obrestne mere v Nemčiji je imelo za posledico gladek potek na borzi, pomirjenje trgov kljub političnim težkočam, dvig konjunktura, zboljšanje v denarnem položaju.

Žito. V U. S. A. je nastopilo boljše vreme in so šle notacije v Newyorku in Chicago nazaj. Izgleda pridelka presojajo nekoliko ugodnejše. Po vremenskih neprilikah, zlasti po poplavi povzročena škoda je manjša, kot so pričakovali. Prvovrstni strokovnjaki cenijo pridelek ozimne pšenice na 563 milijonov bušlov (lani 595 milijonov). Iz Laplatskih držav prihaja poročilo, da je z žitom posejani prostor za 25 odstotkov manjši kot lani. Evropski kontinent je pri nakupih zaenkrat oprezen, ker so poročila splošno boljša kot zadnjič.

Lan na Češkoslovaškem. Centralna zveza lanu v Češkoslovaški priobčuje sledečo statistiko: Leta 1919 je merila z lanom obdelana ploskev 15.144 ha (5.1 stotov vlaknovega pridelka na 1 ha); l. 1920 22.030 ha (4.9), l. 1921 23.708 (4.67), l. 1922 22.985 ha (4.7), l. 1923 21.256 ha (5.8), l. 1924 21.924 ha (5.6), l. 1925 24.731 ha (5.5) in l. 1926 21.080 ha (5.4 stotov na 1 ha). Vidimo, da je šlo pridelovanje od l. 1925 do l. 1926 močno nazaj. Izvozne in uvozne številke so sledeče (v mil. Kč): l. 1920 0.8 (2.1), l. 1921 0 (153.4), l. 1922 9.3 (60.2), l. 1923 4.0 (59.3), l. 1924 18.1 (185.7), l. 1925 22.7 (202.4), l. 1926 23.1 (141.1). V prvih štirih letošnjih mesecih, ki izkazujejo vsled slabih vremenskih razmer na vsem svetovnem trgu zastoja, je eksportirala Češkoslovaška za 7.400.000 Kč lanu, kupila ga je pa za 116.600.000 Kč.

Brez posebnega obvestila.

Potrta in v globoki žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani oče, soprog, tast itd., gospod

JOSIP ZIDAR

trgovec in posestnik

preminul v 53. letu starosti, bogu vdano in previden s tolažili svete vere 25. t. m. ob 10. zvečer, po kratki a silno mučni bolezni.

Pogreb nam nepozabnega pokojnika se vrši v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 31, na pokopališče k Sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi Marijinega Oznanenja.

V LJUBLJANI, dne 26. junija 1927.

Franja roj. Kodrič
soproga

Joško in Zvonko
sinova

Ruša
hči

Vera roj. Brejc
sinaha

v imenu vseh ostalih sorodnikov.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Kompletne potrebščine
za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike, kakor
tudi sukance, svilo za šivanje v vseh barvah,
vezenino, čipke in razne porte kupite najcenejše pri

Josip Petelinc-u
Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.
Na veliko!

KASTELIC IN DRUG

Trgovina s papirjem
na veliko

LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 6.

GENERALNO ZASTOPSTVO

Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani
in Sladkogorske tovarne papirja
in lepenke d. z. o. z. v Ljubljani.

Veletgovina kolonijalne
in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posredništva! Nahitevalje cenike

Veletgovina

A. ŠARABON
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blago

raznoversno šganje,
moko in deželne pridelke. - Raznoversno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave s
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Naročajte in
širite povsod
TRGOVSKI
— LIST! —

TRGOVCI, OBRTNIKI
OGLAŠAJTE V
TRGOVSEM LISTU!

2. — 11. julija 1927.

pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kralja

VII. Mednarodni vzorčni
velesejem v Ljubljani.

Najstarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava v naši državi nudi:

1. največjo izbiro vsakovrstnih industrijskih in obrtnih izdelkov,
2. ker je velika konkurenca, zelo umerjene cene,
3. najboljši pregled za nakup pri prvovrstnih in solidnih tvrdkah,
4. na podlagi sejmske legitimacije 50% voznino na vseh osebnih in brzovalnikih in parobrodih.

Oglejte si prirodne krasote divne Slovenije! Legitimacije se dajo po Din 30. — v vseh večjih denarnih zavodih, potniških uradih, kulturnih in prosvetnih društvih, trgovskih organizacijah itd. Stanovanja preskrbljena! Informacije daje: Sejmski urad.

Klobuke, slamnike
ter raznoversno modno in
galanterijsko blago nudi najugodnejše

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg št. 2.

Radi prezidave izredno nizke cene!

TOVARNA KISA
Jernei Jelenič
Ljubljana, Stara pot 7
(poleg Leonišča)

priporoča svoj priznani dobri

„MAJARONČKOV“ špiritov in vinski kis
Ustanovljena leta 1886
Telefon 2578

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.